

Utvärderingsrapport Statsvetenskap

ONSAM 2020-04-15

Utbildningens inriktning och avgränsning

Självvärdering:

Statsvetenskap utgör vid HDa ett av två huvudområden (tillsammans med sociologi) i Samhällsvetarprogrammet, vilket tillsammans med kurspaketen Statsvetenskap I-III samt Magisterprogrammet Demokrati, medborgarskap och förändring, 60hp, utgör den huvudsakliga basen för ämnets utbildningsutbud. Därtill finns statsvetenskapliga inslag inom mänskliga rättigheter, lärarutbildningarna, afrikanska studier, och AF Korta vägen.

Statsvetenskap vid HDa har en inriktning och sin starkaste kompetens mot jämförande och europeisk politik. Sedan några år tillbaka har ämnesmiljön, via strategiska rekryteringar, också stärkt kompetensen inom svensk politik och förvaltning. Forskningen inom ämnet har haft sin koncentration mot jämförande och europeisk politik (även EU), demokratisering, och politiska institutioner. I miljön finns specifik områdeskompetens kring politiska förhållanden i framförallt Sverige, EU och Östeuropa. Det är en medveten strategi att forskningskompetensen byggts upp mot grundutbildningens profilering inom jämförande politik och IR.

Mer omfattande omvärldsanalyser har genomförts och dokumenterats i förhållande till Samhällsvetarprogrammet (2016) samt i mindre omfattning i samband med inrättande av IR på kandidatnivå 2013, och statsvetenskap på avancerad nivå, 2018. I övrigt nämns aktivt deltagande av ämnets medarbetare i samverkansprojekt med regionala, lokala och nationella aktörer. Examensarbeten som riktas mot pågående samverkans- och forskningsprojekt. Aktiva forskare som deltar i forskarnätverk, medverkar vid konferenser och känner forskningsfronten. Gästlärarinsatser av ämnets medarbetare vid andra lärosäten, såväl nationella som internationella.

Extern granskning av examensarbeten säkerställs genom att ämnesgruppen regelbundet har lärare med huvudsaklig anställning vid andra lärosäten anlitate som handledare och medbedömare.

Bland utvecklingsplaner nämns bland annat:

- Ytterligare utveckla samarbetet med humsam-ämnena (religionsvetenskap, afrikanska studier, historia, sociologi) i pågående och ev. nya utbildningssatsningar.
- Hantera samverkans- och forskningsprojekt mer samlat i ämnesmiljön för att undvika fragmentering och för att ännu tydligare nyttja redan pågående projekt när nya kommer in.
- Väsas Samhällsvetarprogrammet ytterligare vad gäller exempelvis verksamhetsförlagda moment och utveckling av kursutbudet.
- Uppnå meritering som ”särskilt meriterad” eller ”excellent” lärare bland ett par medarbetare i ämnet.

Sakkunniga:

Statsvetenskap vid HD täcker både kompetensmässig och i upplägget på sin utbildning in de traditionella riktningarna – politisk teori, internationella relationer, svensk politik, förvaltning och jämförande politik. Studenterna ges därmed goda förutsättningar att tillgodogöra sig de grundläggande kunskaper, förmågor och färdigheter som förväntas av statsvetare nationellt så väl som internationellt.

Ett tydligt styrkeområde är jämförande politik och demokratisering, vilket härrör från medarbetarnas forskningskompetens och som i första hand ger avtryck i kursutbudet på kandidat och magisternivå. För en ämnesgrupp av denna storlek är en profilering både klok och nödvändig för att kunna erbjuda studenterna på mer avancerade nivåer en utbildning med fördjupade kunskaper, för att skapa den kritiska

massa som är nödvändig för att vidareutveckla forskningsmiljön, liksom för att stå sig stark i en hårdnande konkurrens om externa forskningsmedel, vetenskapliga publikationer, och kompetenta medarbetare. Ämnet visar också en tvärvetenskaplig öppenhet vilket är en styrka och ett möjligt utvecklingsområde.

Nämnden:

Nämnden instämmer med de sakkunniga.

Lärarpersonal

Självvärdering:

Av sju tillsvidare anställda är en professor, två docenter och två doktorer, samt en doktorand och en adjunkt. Av de två tillfälligt anställda i ämnet är en doktor och en doktorand. Samtliga anställda har också genomgått en eller flera högskolepedagogiska utbildningar. Samtliga disputerade lärare är forskningsaktiva via internt och externt finansierade projekt. Lärarlaget har specialkompetens och bedriver forskning i relation till majoriteten av de kurser som utgör stommen i ämnets kurspaket. Flera av medarbetarna i ämnet har varit aktiva samverkansprojekt.

En utmaning är att eftersom lärarna är aktiva på flera arenor blir de samlade personalresurserna för undervisning otillräckliga och vikarier nödvändiga. Forskningsaktiva lärare ställer stora krav på flexibilitet vad gäller personalplanering och lärarbesättningen inför varje termin.

Det finns behov av att stärka lärarkompetensen inom kvantitativ metod, vilket finns med som kriterium i annonsprofilen för vakant lektorat.

Ämnesmiljön har upplevt betydande utmaningar och svängningar när akademichefer och avdelningschefer byts ut där det med varje ny chef tar tid innan ämnesmiljöns position och utrymme vid den professionsutbildningstunga UHS-akademien blir helt tydlig. Ämnesmiljön har mycket att vinna på ett större mått av förutsägbarhet och långsiktighet från linjeledningen.

Sakkunniga:

Konstaterar att lärarkompetensen är fullt tillfredsställande för att säkerställa kvaliteten av samtliga moment inom utbildningen. En kompetenslucka som ämnet självt har identifierat i självvärderingen är kvantitativa metoder. Denna lucka har dock hanterats genom en nyligen genomförd lektorsrekrytering.

Forskningen stämmer mycket väl in på ämnets profilering kring jämförande politik och demokratisering, med ett särskilt styrkeområde kring demokratisering och demokratiska institutioner i Östeuropa.

Ämnets tydligaste svaghet är att ämnesgruppen består av ett fåtal personer, vilket gör verksamheten sårbar vid sjukdomar, plötslig arbetsanhopning, nya forskningsmedel etc. I en situation där konkurrensen om kompetent personal och forskningsmedel hårdnar så är det viktigt att kunna erbjuda attraktiva anställningar och förhållanden.

I självvärderingen framkommer det brister vad gäller möjligheterna till framförhållning och långsiktig planering. Det är viktigt att säkerställa en sådan långsiktighet för både forskning och utbildning. Det finns också en sårbarhet som ämnet delar med många andra, nämligen att studentgruppens behov överskrider tillgängliga resurser. På kort sikt kan detta hanteras genom medarbetarnas engagemang och att tid avsedd till forskning eller andra uppgifter i praktiken omfördelas till undervisning. På lång sikt är dock detta ohållbart och riskerar att underminera verksamheten.

Nämnden:

Nämnden instämmer med de sakkunniga:

Rutinerna för personalplanering behöver utvecklas för långsiktig hållbarhet.

Inför framtida rekryteringar bör könsfördelningen i ämnesgruppen beaktas.

Övriga förhållanden*Självvärdering:*

Klocktimmarna per student är få. Ämnet bedömer att detta är en av de största utmaningarna för att framgent bibehålla en utbildning av hög kvalitet. Den knappa resurstilldelningen är särskilt bekymmersam på uppsatskurser där tilldelade timmar kraftigt understiger det behov som finns hos många av dagens studentgrupper.

Miljön är i grunden positiv till de möjligheter ny teknik innebär. Ett förbättringsområde är att utöka antalet undervisningssalar på campus med möjlighet att ”streama” föreläsningar online. Det finns dock även risk att tekniska system, som ökar den administrativa bördan ytterligare går ut över innehållsliga delar i arbetet, såsom undervisning och kompetensutveckling.

Av speciella förhållanden som påverkar prestationsgraden framhålls studenternas allt mer heterogena utbildningsbakgrund. Studenter med svag utbildningsbakgrund och bristande kunskaper i det svenska språket har det svårare och behöver överlag mer undervisning och längre tid för att nå målen. I detta sammanhang är Högskolans språkstöd betydelsefull men resurser behöver också komma den enskilda läraren till del om prestationsgraden hos den här kategorin av studenter ska öka. Detta märks också i att en inte oväsentlig del av undervisningstiden ägnas åt om-examinationer.

Överlag är de kursvärderingar som genomförs goda vad gäller studenternas ’relativa nöjdhet’ med hur kurserna uppfattas i förhållande till innehåll och lärandemål goda där en övervägande majoritet (av de ibland få svarande) är positiva. Sådant som kan fångas upp från de exempel på kursanalyser som bifogas är typiska utmaningar vad gäller avvägningen mellan kurslitteraturens svårighetsgrad och vetenskapliga tyngd å ena sidan, och studenternas förmåga att tillgodogöra sig densamma å den andra, mängden skriftlig och muntlig feedback, mängden kunskapsstoff i förhållande till utveckling av generiska färdigheter, liksom i vilken utsträckning exempelvis genusperspektiv bör betonas mer i kurserna.

Sakkunniga:

Utifrån kursvärdering och studentenkäter verkar studenterna nöjda med sin utbildning. Studenter är dock inte alltid de som bäst kan bedöma kvalitet och självvärderingen visar på en sund inställning till dessa resultat. Det är dock oklart hur eventuella ändringsförslag som framkommer i dessa enkäter hanteras och bemöts av ämnet. Tydliga rutiner för hur studenters erfarenheter och åsikter hanteras är viktigt för att stärka studentinflytandet.

Ämnets beskrivning av kurs- och utbildningsutveckling visar på ett strukturerat, kollegialt och genomtänkt arbetssätt. Även här finns dock oklarheter i vilken grad dessa forum också inkluderar studentrepresentanter.

Nämnden:

Det finns utvecklingspotential för hur studentutvärderingar tas om hand liksom för hur studentrepresentanter ges möjlighet till inspel.

Genomförande av utbildningen

Självvärdering:

Viktiga komponenter för kvalitet är arbetet i kurslag där minst två lärare är delaktiga i varje kurs. Detta skapar möjlighet för löpande erfarenhetsutbyten och kursutveckling och bidrar till att minska sårbarheten i arbetslaget. Ett annat exempel är månatliga ämnesmöten för övergripande information och diskussion om kvalitetsfrågor, styrkor och svagheter i det löpande arbetet.

Det examensmål som ämnet bedömer att många studenter har svårast att uppnå är framförallt det som handlar om ”förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera information, problem och lösningar i dialog med olika grupper”. Även examensmålet ”visa förmåga att självständigt identifiera, formulera och lösa problem [...]” är för många studenter en betydande utmaning, vilket märks tydligast i samband med examensarbeten på kandidatnivå.

I självvärderingen anges att ämnesmiljön arbetar på olika sätt för att stärka undervisningens forskningsanknytning med en uttalad tanke om progression och exempel ges. Här framhålls också möjligheten för studenterna att knyta självständiga arbeten till pågående forskningsprojekt.

De flesta kurser har moment där studenten övar vetenskapligt skrivande, ofta i form av PM och uppsatser. I dessa sammanhang är uppsatsmallar, kurslitteratur om vetenskapligt skrivande samt diverse riktlinjer för vetenskaplig referenshantering viktiga utgångspunkter för den vetenskapliga framställningen. Träning i vetenskapligt skrivande är också ett centralt moment i samband med seminarier som ofta innehåller moment av ”peer-review” där studenterna läser och kommenterar varandras alster.

Examination av examensarbeten sker efter seminarieventilering med opponering under kursens sista vecka. Om två studenter samskrivit en uppsats – vilket sker relativt sällan och då vanligen bland campusstudenterna - avkrävs en kort redogörelse i uppsatsens förord där författarna redogör för hur de fördelat arbetet mellan sig. För varje uppsats upprättas fullständigt betygsprotokoll som ligger till grund för betygsmöte i lärarkollegiet någon vecka efter uppsatsseminariet där lärarkollegiet rådgör och examinator beslutar om betyg och ev. kompletteringsuppgifter. Komplettering erbjuds endast i de fall där examinator bedömer att det handlar om begränsade brister där det är möjligt att åtgärda bristen på relativt kort tid. I annat fall rapporteras betyget U och uppsatsen måste examineras på nytt vid senare tillfälle för att bli godkänd. Innan en uppsats godkänns ser examinator till att den genomgår plagieringsgranskning.

Sakkunniga:

Utifrån självvärdering och de kursplaner som bifogats, så förefaller lärandemålen både vara rimliga för en statsvetenskaplig utbildning och förverkligas på ett bra sätt genom kursernas upplägg, innehåll, och examinationsformer. Kurserna sammanfaller väl med utbildningens inriktning och inkluderar de delkurser som förväntas av en utbildning inom statsvetenskap. Tyvärr har ämnet valt att inte bifoga någon matris över kurser/examensmål vilket hade underlättat granskningen av den här aspekten. De exempel som nämns visar dock på att ämnet har en strategi gällande hur studenternas förmåga att uppnå lärandemålen kan förbättras.

Självvärderingen visar på medvetenhet och reflektion kring kritiska utmaningar och ett strukturerat arbetssätt som borgar för att studenterna ges förutsättningar för att klara examensarbetet även under de relativt knappa ekonomiska förhållanden som ämnet verkar under, inte minst genom att studenterna ges möjlighet att träna på dessa förmågor som en integrerad del av undervisningen genom hela utbildningen.. Det är också viktigt att framhålla att huruvida detta är tillräckligt hänger på studenterna (och deras motivation och förutsättningar).

För att möta behoven av en allt mer heterogen studentgrupp så är det viktigt att högskolan utvecklar stödfunktioner (”språkstugor” eller liknande) för studenterna, liksom stöttar ämnets lärare i att ställa tydliga krav på studenternas förmågor vad gäller skrivande. Ett sätt att tydliggöra sådana krav är att inkludera vetenskapligt skrivande i lärandemål och betygsriterier och att det därmed kan utgöra en grund

för underkänt på fler kurser än examensarbetena. Det är också viktigt att bristande förmågor tydligt kommuniceras av lärare tidigt på utbildningen, både i form av kommentarer och genom att bristande språk faktiskt leder till underkänt.

Nämnden:

Fler bra exempel på forskningsanknytning. En särskild styrka är möjligheten att knyta examensarbeten till pågående forskning.

Nämnden har granskat fem examensarbeten. De håller övervägande god kvalitet men några brister kunde identifieras:

- Svag argumentation kring metod, urval och kriterier för urval källor. Exempelvis diskuterar en uppsats enbart en teori under teoriavsnittet, men denna används inte i undersökningen. Andra exempel är en omfattande beskrivning av vilket material som valts, men ingen analys av varför, och avsaknad av beskrivning av hur materialet bearbetats och exempel på hur tolkning gjorts.
- Flera formuleringar i ett av arbetena visar sig vid stickprov vara direktöversättningar som inte upptäckts av plagieringskontroll.
- Rörig disposition där syfte och frågeställning inte förklaras i inledningen och där teoriavsnittet kommer sent i texten trots att det ligger till grund för bakgrunden som ligger före.
- Bristande referenshantering. T ex ej alfabetisk referenslista, att den viktigaste referensen är upptagen i listan, och ett exempel på hur en text från 1977 är grundläggande för arbetet, men att den refereras till 2017 och en encyklopedi.

Sakkunnigas sammanfattning

Styrkor inom huvudområdet:

Det finns en tydlig och genomtänkt profilering som framförallt kommer till uttryck på kandidat och magisternivå och som tydligt sammanfaller med ämnets forskningsmässiga styrkeområde.

Självvärderingen visar också på att ämnet har ett genomtänkt och välstrukturerat arbetssätt i alla delar av sin verksamhet. Ämnet kännetecknas av kollegialitet och sammanhållning som är absolut nödvändigt för en väl fungerande forsknings- och utbildningsmiljö.

Svagheter inom huvudområdet:

Ämnets tydligaste svaghet är att ämnesgruppen består av ett fåtal personer, vilket gör verksamheten sårbar vid sjukdomar, plötslig arbetsanhopning, nya forskningsmedel etc. I en situation där konkurrensen om kompetent personal och forskningsmedel hårdnar så är det viktigt att kunna erbjuda attraktiva anställningar och förhållanden.

Möjligheter för framtida utveckling:

Ämnet har en tydlig profilering forskningsmässigt och utbildningsmässigt. Detta är i många avseenden en styrka för ämnet. I diskussionerna om den fortsatta utvecklingen så behöver dock ämnet ta ställning till om man ska ytterligare fördjupa denna profil eller bredda ämnet till ytterligare någon inriktning. Detta blir viktigt vid t.ex. framtida rekryteringar.

Ett tydligt utvecklingsområde är att stärka ämnets deltagande i flera professionsutbildningar då statsvetenskapliga perspektiv och kunskaper blir allt viktigare inom dessa områden. Det finns även goda möjligheter att fortsätta utveckla forskning och utbildningen genom ökade tvärvetenskapliga samarbeten samt samverka med omliggande samhället.

Sårbarhet för förändringar:

Som redan nämnts så är ämnet en liten miljö bestående av relativt få personer. Detta ger en uppenbar sårbarhet vid sjukdom och när folk slutar, men också vid positiva (och i hög grad eftersträfvansvärda)

händelser så som ett ökat utbildningsuppdrag eller forskningsmedel. Utifrån den andel av undervisningen som visstidsanställd personal gör enligt självvärderingen, verkar det rimligt att anställa ytterligare två lektorer. Ämnet skulle vid en sådan rekrytering vinna på att beakta jämställdhetsaspekten.

I självvärderingen framkommer det brister vad gäller möjligheterna till framförhållning och långsiktig planering. Det är viktigt att säkerställa en sådan långsiktighet för både forskning och utbildning. Det finns också en sårbarhet som ämnet delar med många andra, nämligen att studentgruppens behov överskrider tillgängliga resurser. På kort sikt kan detta hanteras genom medarbetarnas engagemang och att tid avsedd till forskning eller andra uppgifter i praktiken omfördelas till undervisning. På lång sikt är dock detta ohållbart och riskerar att underminera verksamheten.